

Herregud

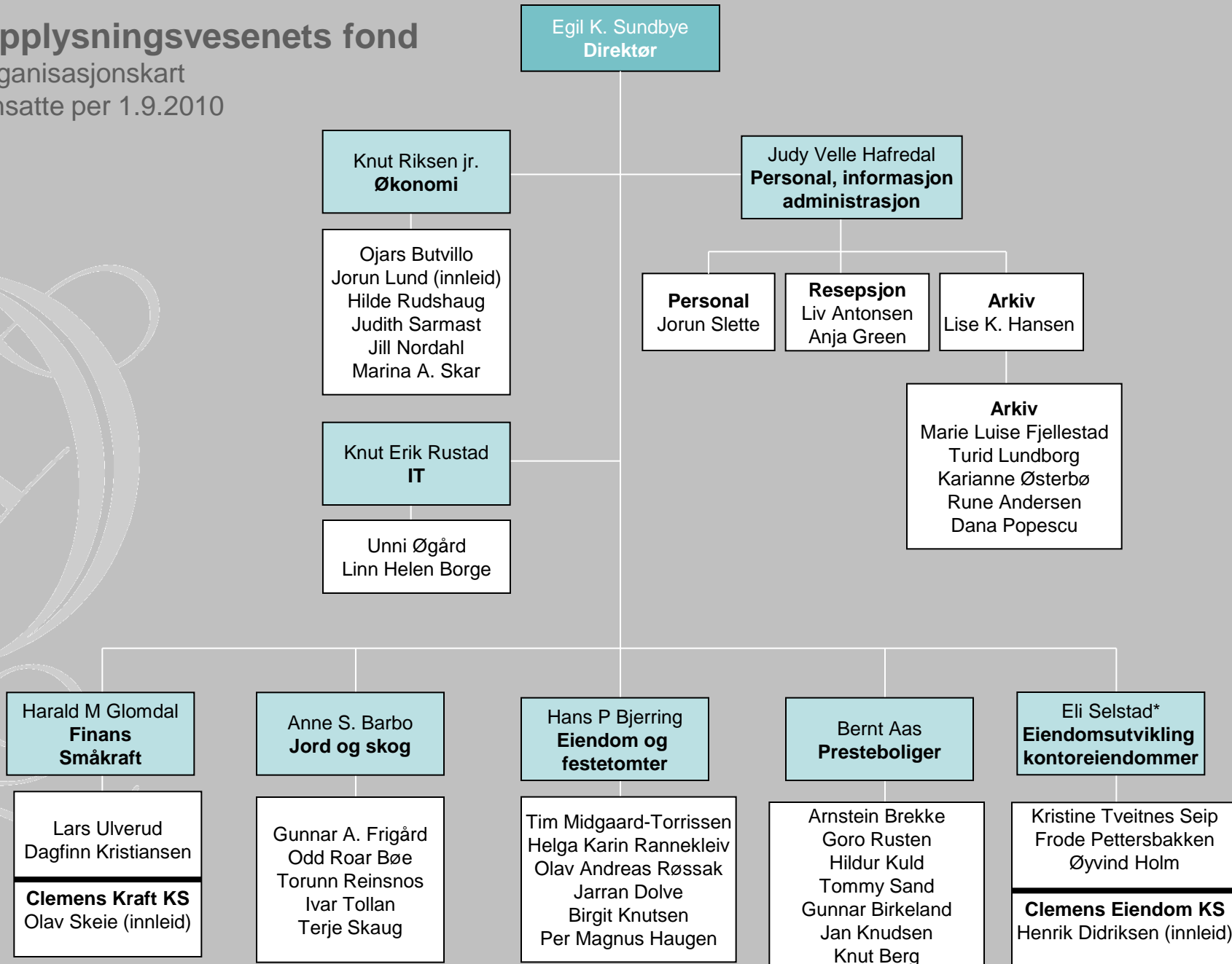
Havene også

Opplysningsvesenets fond

organisasjonskart

Ansatte per 1.9.2010

* Eli Selstad fast Stedfortreder for Direktør

Fondets historie

- **År 1030** Norge kristnes ved Olav den hellige
- **År 1020-1152** Det Geistelighetens Beneficerede Gods etableres
- **År 1536-37** Reformasjonen Kongen overtar kirken som statsanliggende
- **År 1814** Riksforsamlingen Godset hjemles i Grunnlovens § 106
- **År 1821** Opplysningsvesenets fond etableres ved egen lov basert på gjenværende deler av godset
- **År 1821-2000** Store deler av godset selges
- **År 1954-55** Prestene blir statslønnet
- **År 1996** Ny lov om Ovf. Avkastningen skal komme Den norske kirke til gode. Salg og utleie skal skje på markedsmessige vilkår.
- **År 2001** Fondet skilles ut fra departementet med eget styre og direktør

Ovf

- Over 450 presteboliger og prestegårder i landet
- 250 boliger over 100 år gamle og over 100 er fredet.
- Haver som er verdifulle hører som regel til gamle boliger eller de fredete anlegg.
- Presten har boplikt og ansvar for å vedlikeholde haven

Oversikt over antall fredede bygningstyper i hvert fylke som er i OVF's eie pr. 1. desember 1995.

Fylker:	Ø	A	O	He	Op	B	V	Te	AA	VA	R	Ho	SF	MR	ST	NT	No	Tr	TOTALT	
Bygningstyper:																				
Bispegårder			1																	1
Hovedbygninger med sidebygninger	10	6	1	9	15	9	10	8	4	7	4	4	7	5	5	4	4	2		114
Forpakterboliger		0	1	4	2	4	2	1	1	1	1			3	3			1		24
Andre stuebygninger/ borgstuer	1	1		2	2	2	1	4	1		1	5	4	2	2	1				29
Stabbur og loft	4	2	1	2	11	10	3	9	3	1	2	6	5	7	8	4	4	2		84
Driftsbygninger	1	1			2		2	1			1	0	1	1	3			1		14
Ved/vognskjul med små uthus	2			2	4		2	1				5	4		2					22
Fjøs, stall og låvebygninger			1	3	6			0		2				1						13
Eldhus, bryggerhus				1	1		1				2	1	3	2	2			1		14
Naust												3								3
Jord- og steinkjellere									0				1	4	1	2				8
Lysthus	1	1			0			1				0	2		1					6
Mindre uthus				1	4	1	1					0	4	1	2			1		15
Utedo				1	1										1					3
Totalt	19	11	5	25	48	26	22	25	9	11	11	24	31	26	30	11	8	8		350

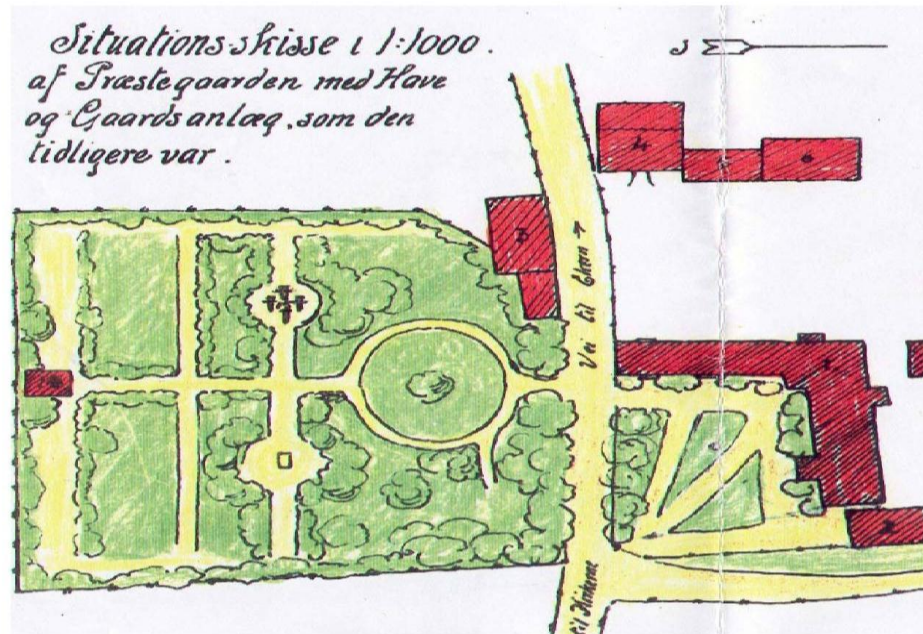
Drift

- Presten har boplikt og ansvar for stell av haven (plenklipp)
- Ovf ved prestegårdsinspektøren har ansvar for at haven blir holdt. Ev. endringer, rehabilitering, beplantning osv.
- Det forekommer samarbeide lokalt med stiftelser eller kommune. Deler av haveanlegg blir tilgjengelig for alle. (Gran, Hof, Balestrand.)

Hva skjedde

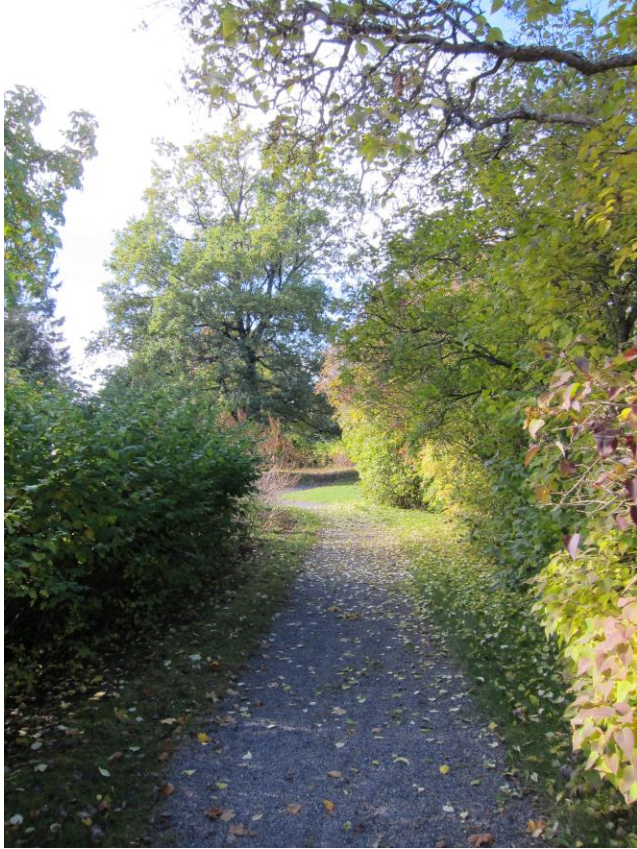
- Avvikling av prestens rolle i driften av garden. 1958
- Behov for å gjøre havene mindre - til prestens private og skjermede område
- Endringer skjer ofte ved lokalt initiativ fra tilsyn og prest og andre.
- Store anlegg blir endret.- Sogndal (bebyggelse) Ringsaker (dyrket mark)

Gran - Hadeland

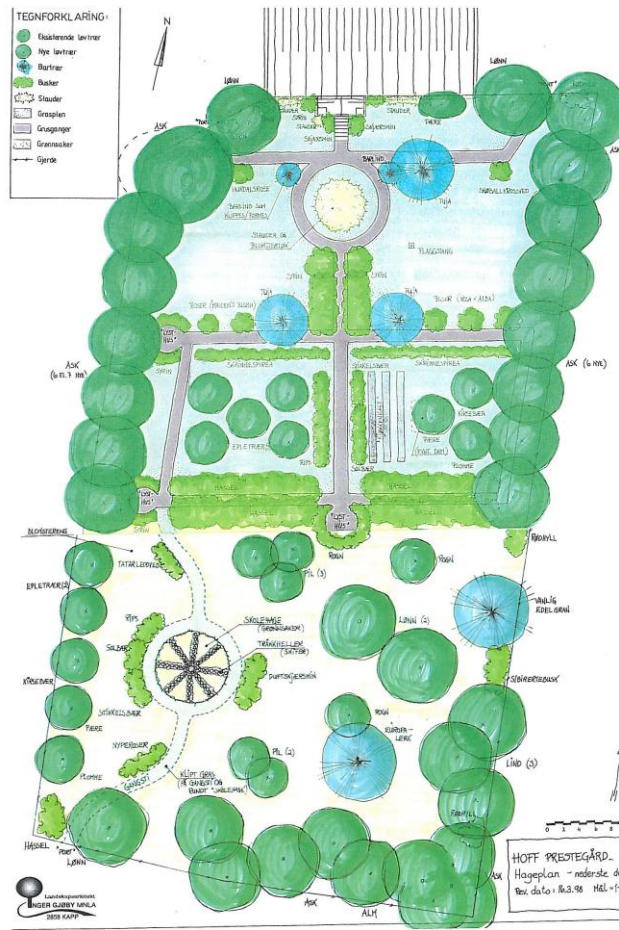
Gran

Gran

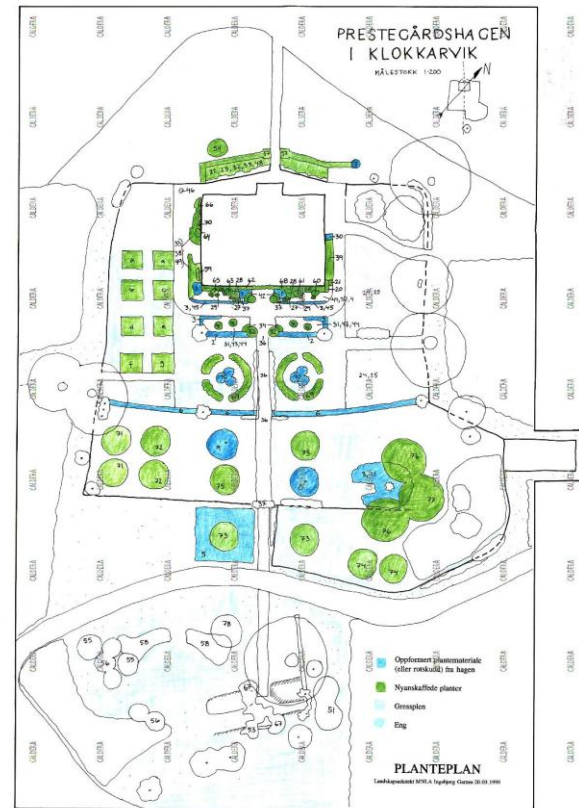
Hof – Østre Toten

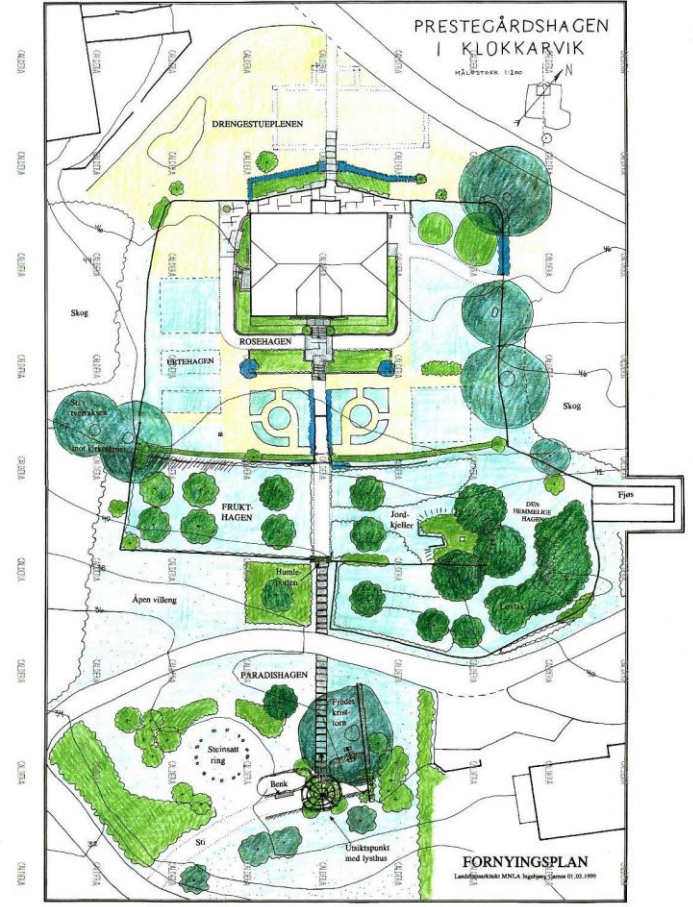
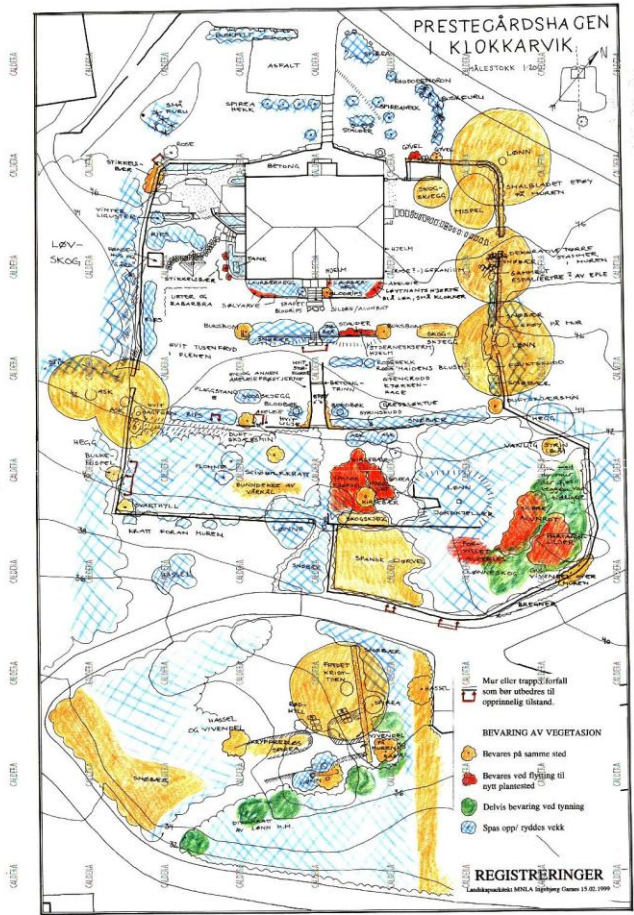

Hof- Østre Toten

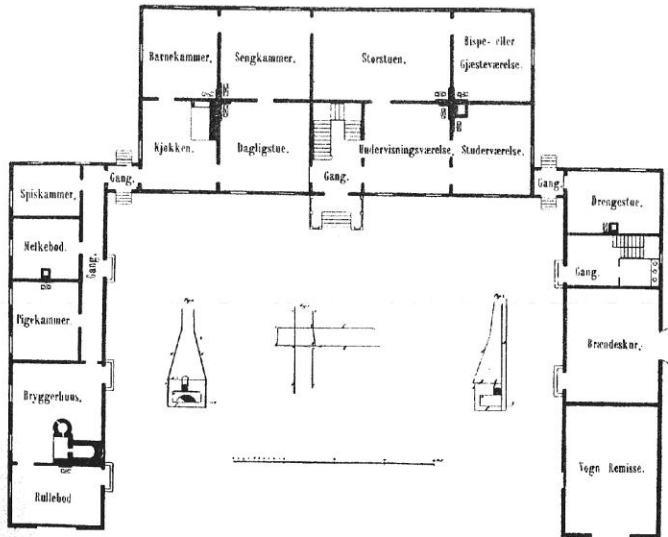
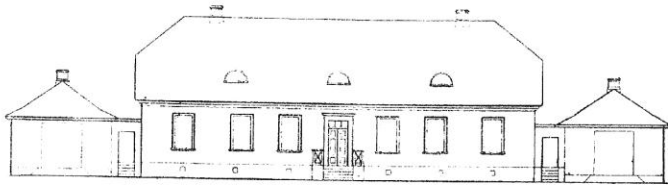
Sund – Sotra

Typetegninger

Sverdrups og Linstows normalplan for preste-gaardsbebyggelse. 1835.

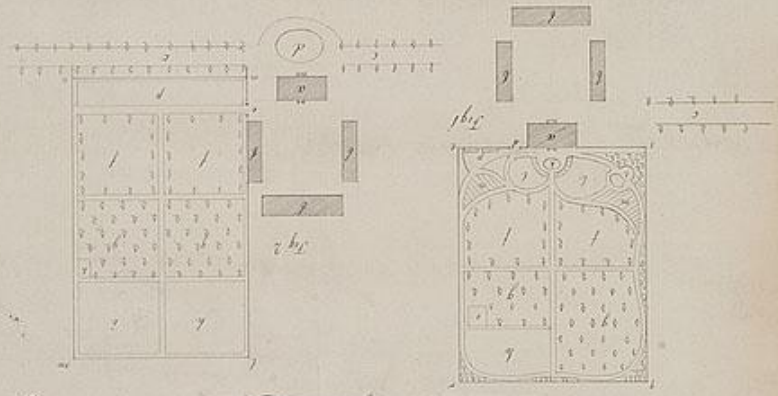
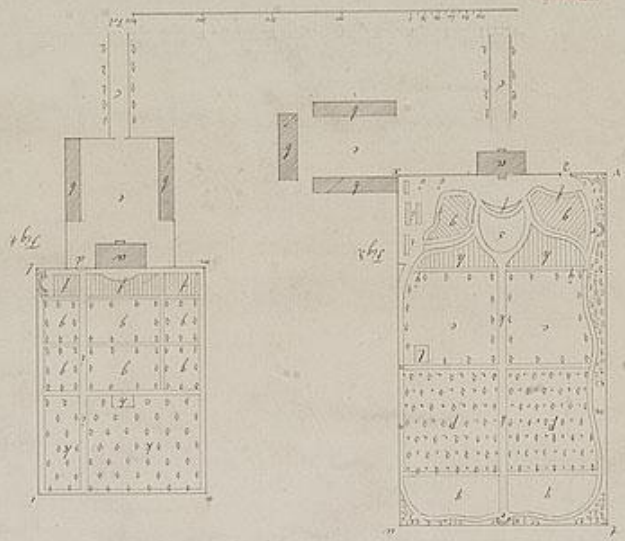

De to mennene bak den sverdrup-linstowske planen for prestegardsbus – t.v. Jacob L.B. Sverdrup (1775–1841), t.h. Hans Ditlef Frank Linstow (1788–1851), sistnevnte mest kjent som slottsarkitekt. Fra Norsk Portrettarkiv, Riksantikvarens arkiv

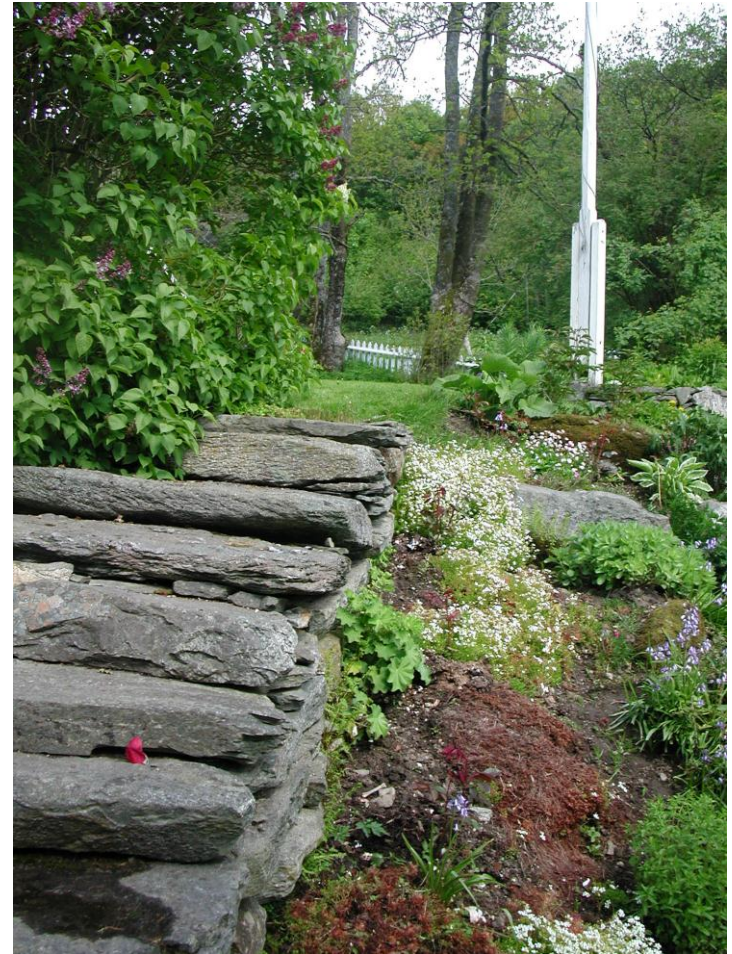
Lyngdal prestegard med bovedbygning og to sidefløyer står fortsatt slik den ble bygd etter den sverdrup-linstowske planen i 1838. Foto: Birger Lindstad, NIKU 1999

Tysvær

Vestre Toten

